

Doussié – królewski przyjaciel parkieciarza

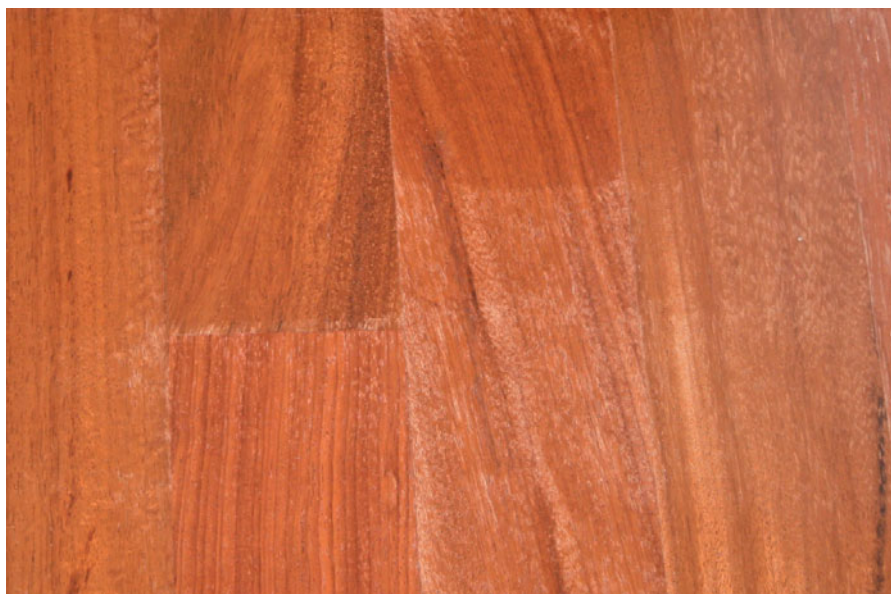
Piotr Pióro

Współczynnik skurczu/spęcznienia drewna jest jednym z podstawowych parametrów decydujących o funkcjonowaniu posadzki drewnianej. Wśród wielu gatunków drewna stosowanego do produkcji parkietów trudno znaleźć taki, który mógłby równać się w tym zakresie z doussié.

Występowanie, nazewnictwo

Pod nazwą doussié znanych jest około 10 typów drzew, rosnących przede wszystkim w Afryce Zachodniej i Wschodniej od Senegalu, Gwinei, Liberii, Sierra Leone poprzez Wybrzeże Kości Słoniowej, Nigerię, Kamerun, Kongo, Zair i Angolę po Ugandę, Kenię, Tanzanię i Mozambik.

Naukowe nazwy odmian należących do rodziny *Caesalpiniaceae doussié* to *Azalia africana* Smith (= *Pahudia africana* Prain), *Azalia bipindensis* Harms, *Azalia pachyloba* Harms, *Azalia bella* Harms, *Azalia bracteata* T. Vogel



Jasne przebarwienia w wyniku rozpuszczenia substancji zawartych w drewnie po nałożeniu lakieru wodorozcieńczalnego.

ex Benth. i występującej we wschodniej części Afryki *Azalia quanzenis* Welw.

Nazwa *Azalia* pochodzi od nazwiska szwedzkiego botanika Adama Afzeliusa.

Nazwa doussié funkcjonuje w Kamerunie, Francji i we Włoszech, natomiast w Nigerii oraz Niemczech, Wielkiej Brytanii i krajach Beneluxu drewno jest znane przede wszystkim jako *afzelia*. W krajach afrykańskich można spotkać także inne nazwy jak *lingué* (Wybrzeże Kości Słoniowej), *papao* (Ghana), *m'bangó* (Kamerun), *belungug*, *sifu*, *sungula* (Zair), a także *aligna*, *apa* i *odo* (Nigeria).

Drzewo

Drzewo doussié występuje w wiecznie zielonych lasach wschodniej i południowej Afryki osiąga wysokość do 35 metrów. Rozpoznać je można po podobnej do platanu łuszczącej się korze, pachnących, szkarłatnoczerwonych kwiatach i dużych, prawie 30 centymetrowych owocach. Części owocu otaczające czarne nasiona są jadalne. Pień osiąga długość 15-20 m i średnicę do 1,2 m.



Drewno doussié intensywnie zmienia kolor pod wpływem światła.

Drewno *Azelia bracteata* T. Vogel ex Benth. występującej w Senegalu i Wybrzeżu Kości Słoniowej posiada podobne cechy, lecz drzewa są mniejsze, o pniach gorzej ukształtowanych, co ogranicza zakres jego zastosowań.

Bezpośrednio po ścięciu doussié ma ciężar właściwy w granicach 1.100 kg/m^3 , który po osiągnięciu wilgotności ok. 9% spada do ok. $750\text{-}800 \text{ kg/m}^3$.

Drewno - charakterystyka

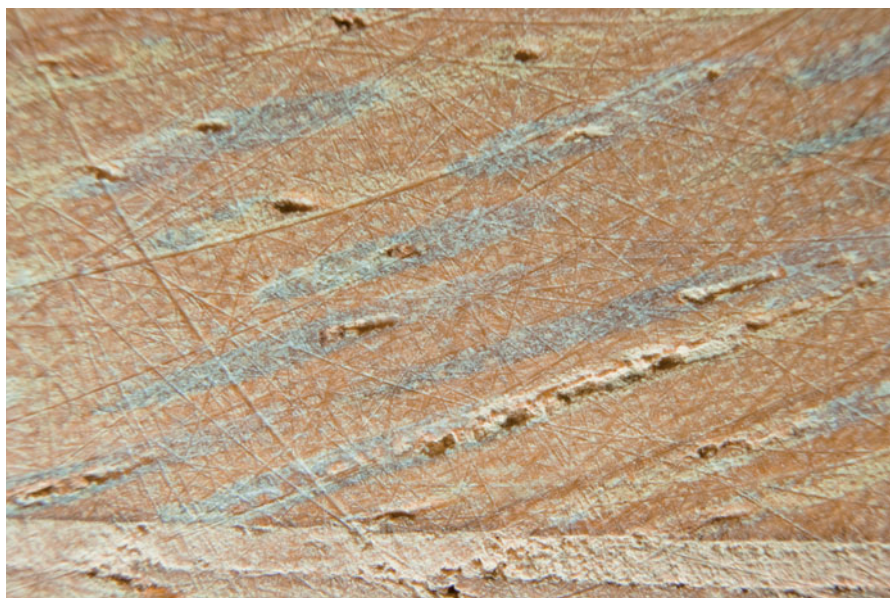
Drewno doussié [posiada wyjątkowe cechy dekoracyjne charakteryzując się ciepłą barwą i wyraźną strukturą podkreśloną ciemnymi, stosunkowo regularnymi pasami. Często w porach drewna można zaobserwować białe złogi krzemionki. Pod wpływem światła drewno doussié znacznie zmienia kolor z jasnobrązowego do bordowego.

Doussié jest twardym, odpornym na warunki zewnętrzne, bardzo odpornym na insekty drewnem. Ciekawą jego cechą jest również duża odporność na działanie kwasów.

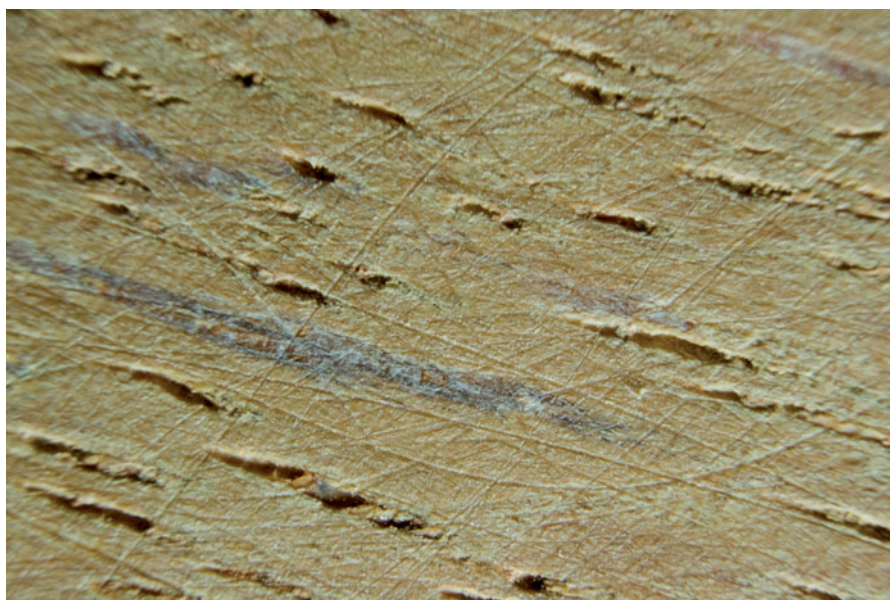
Drewno doussié charakteryzuje się wyjątkowo niskim współczynnikiem skurczu/spęcznienia, co predystynuje je, jako wprost idealny gatunek do produkcji parkietów. Ze względu na odporność na działanie kwasów wykonuje się z niego także stoły laboratoryjne i naczynia do przechowywania chemikaliów. Duża wytrzymałość i odporność na warunki zewnętrzne powodują, że doussié znajduje zastosowanie jako materiał konstrukcyjny i surowiec do produkcji intensywnie użytkowanych podłóg i schodów, do budowy wagonów, statków, samochodów i mostów. Jest to jeden z niewielu gatunków wykorzystywanych do budowy kolarskich torów wyścigowych. Z doussié wykonuje się także drzwi, bramy, okna i meble.

Drewno – obróbka, klejenie lakierowanie

Doussié może zawierać duże ilości substancji mineralnych (np. krzemionki), które przyspieszają tępienie narzędzi i materiałów ściernych.



Złogi krzemionki w porach drewna.



Złogi krzemionki w porach drewna.

W przypadku parkietu z doussié o mocno pofalowanym usłojeniu należy szczególną uwagę zwrócić na efekty szlifowania maszyną bębnową z drobniejszymi uziarnieniami papieru, ponieważ pofalowana struktura włókien powoduje nierównomierną twardość drewna deszczulek, w wyniku czego na powierzchni mogą powstać nierówności widoczne po polakierowaniu posadzki. Efektu tego można uniknąć wykonując końcowe szlifowania od grubości P60 maszyną tarczową.

W czasie cięcia i szlifowania należy zwrócić szczególną uwagę na prawidłowe funkcjonowanie systemu odpylania, ponieważ powstający w czasie obróbki pył drzewny, o bardzo specyficznym, natychmiast wyczuwalnym zapachu, działa podrażniająco na błony śluzowe, oczy i system oddechowy oraz może powodować uczulenia skóry.

Z powodu dużych wymiarów do klejenia elementów posadzkowych z doussié zaleca się



Nazwy naukowe	<i>Afzelia africana</i> Smith (= <i>Pahudia africana</i> Prain), <i>Afzelia bipindensis</i> Harms, <i>Afzelia pachyloba</i> Harms, <i>Afzelia bella</i> Harms, <i>Afzelia bracteata</i> T. Vogel ex Benth., <i>Afzelia quanzensis</i> Welw.
Nazwy handlowe	doussié, afzelia, apa
Występowanie	Afryka Zachodnia i Wschodnia
Zastosowanie	Podłogi, konstrukcje drewniane, mosty, wagony, statki, tory kolarskie, stoły laboratoryjne i pojemniki na chemikalia, stolarka otworowa
Obróbka mechaniczna	Średnio trudna
Klejenie	Łatwe
Lakierowanie	Stosunkowo łatwe, zawiera inhibitory
Ciężar właściwy (drewno mokre)	1000 - 1100 kg/m ³
Ciężar właściwy (9-12%)	750-800 kg/m ³
Twardość Brinnela	44 N/mm ²
Twardość Janki	830 kg
Moduł elastyczności	16 000 N/mm ²
Wytrzymałość na ugięcie	110 N/mm ²
Średni skurcz styczny	3,20%
Średni skurcz promieniowy	4,60%
Średni skurcz objętościowy	6,0 - 7,0%
Współczynnik skurczu	0,17
Stabilność	Bardzo dobra
Trwałość	Bardzo dobra, także na zewnątrz
Odporność na insekty	Bardzo dobra

Karta charakterystyki: Doussié

stosować jedno lub dwuskładnikowe kleje poliuretanowe lub dwuskładnikowe kleje poliuretanowo-epoksydowe.

doussié zawiera krzemionkę, węgiel wapnia i substancje tłuszczowe, które w kontakcie z lakierami wodnymi, płynnym woskiem i olejami mogą powodować pojawianie się na drewnie białej, mydlanej wydzieliny. Zdarza się to szczególnie na parkiecie o dużej ilości białych złogów mineralnych i bardzo zróżnicowanym kolorystycznie, zawiłym usłojeniu. W przypadku takiego materiału konieczne jest dwukrotne zastosowanie izolującego, rozpuszczalnikowego lakieru poliuretanowego. Lakie-

ry izolujące zaleca się stosować na doussié dwukrotnie również ze względu na znaczne ciemnienie drewna pod wpływem światła. Po jednokrotnym nałożeniu podkładowego lakieru izolującego, po pewnym czasie ekspozycji na światło, na powierzchni posadzki mogą pojawić się przebarwienia w postaci pasów odpowiadających nierównomiernemu nałożeniu izolującego lakieru podkładowego.

Posadzki z doussié

W Polsce doussié dostępne jest w postaci litych desek parkietowych o wymiarach: 14 x 90 x 450-1200 w trzech klasach Prestige, Elegan-

ce i Style oraz dwuwarstwowego parkietu lakierowanego fabrycznie o wymiarach 10 x 90 x 600/750/900 mm.

Przy względnej wilgotności powietrza ok. 50% i temperaturze 20°C doussié osiąga stan równowagi higroskopijnej na poziomie ok. 9%.

Parkiet doussié z powodu bardzo niskiego współczynnika skurczu/pęcznienia charakteryzuje się przy dużej twardości wyjątkową stabilnością, która jest nieporównywalna z żadnym innym gatunkiem drewna stosowanego do produkcji parkietu. □

Bibliografia:

- 1) Guglielmo Giordano „Antologia del Legno”, Consorzio LegnoLegno srl, Milano 1997
- 2) Rudi Wagenfuehr „Holzatlas”, Carl Hanser Verlag, Muenchen 2000
- 3) <http://bodd.cf.ac.uk>
- 4) <http://tropix.cirad.fr>



Powierzchnia deszczułki doussié z dużą ilością krzemionki w porach drewna.



Mecenasem cyklu artykułów o drewnie jest

DLH Poland Sp. z o.o.

ul. Sosnkowskiego 1d, 02-495 Warszawa

Tel. +48 22 667 44 14,

Fax +48 22 667 42 88,

www.dlh.pl